

УДК 94(460)

**ЗАГАЛЬНОНАЦІОНАЛЬНІ ВИБОРИ 1986 р. В ІСПАНІЇ –
БЕЗПЕРЕРВНІСТЬ ЗМІН**

Годлевська Валентина

Вінницький національний технічний університет
Україна, 21021, м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 95
maolpava@yandex.ua

В останній чверті ХХ століття Іспанія здійснила успішний перехід до демократичного суспільства. Диктатура, встановлена в 1939 р. генералом Ф.Франко в результаті громадянської війни, була ліквідована мирним шляхом.

Після установчого періоду, що тривав від смерті Ф.Франко (листопад 1975 р.) до жовтня 1982 р., в Іспанії розпочався період консолідації демократії.

Протягом чотирьох каденцій, від 1982 р. до 1996 р. в Іспанії при владі перебувала Іспанська соціалістична робітничка партія (ІСРП) з урядом, незмінно очолюваним Феліпе Гонсалесом, генеральним секретарем цієї партії. У всій конституційній іспанській історії ХХ століття не було такого тривалого періоду перебування при владі уряду однієї партії.

Все вищезазначене актуалізувало вивчення формування інституту виборів в цій країні як однієї з фундаментальних основ демократії. Зазначена проблема є малодослідженою в Україні. Історіографічну основу складають в основному праці зарубіжних науковців (Х. Туссея, М. Касіаглі, Р. Лопес Пінтора, М. Хустела, Х. Сантамарія Оссоріо, Х. Ігнасіо Верта, М. Раміреса, Л. Лопес Н'есто).

У першій соціалістичній каденції (1982–1986 рр.) уряд Ф. Гонсалеса протистояв складній економічній ситуації, тероризму баскських сепаратистів організації ЕТА. Одночасно було необхідно реформувати армію, щоб покінчити з небезпекою організації державного перевороту і досягнення повного підпорядкування армійської верхівки

цивільній владі[1; 2]. Інші важливі реформи уряду в цей період торкнулись податкової системи, сфери освіти [3].

На долю уряду соціалістів випали важкі й тривалі переговори як з керівництвом ЄС. Іспанія, врешті-решт, змогла стати членом Економічної європейської спільноти з 1 січня 1986 р.

Країна ще не відійшла від референдуму про постійність Іспанії в НАТО (березень 1986 р.), як уряд розпустив Кортеси і призначив загальні вибори і автономні в Андалусії.

Проведення загальних виборів було заплановане на 22 червня 1986 р., за чотири місяці до обумовленої дати і співпадаючи з автономними виборами в Андалусії.

На політичній арені Іспанії фігурували наступні політичні сили: ІСРП, Народний Альянс (НА) (партія правого спрямування на чолі з М. Фрагою); комуністи були представлені двома політичними блоками: Платформою Об'єднаних Лівих на чолі з Х. Іглесіасом та Комуністичною Єдністю на чолі з С. Карільйо; центристські сили були представлені Демократичним та Соціальним Центром (ДСЦ) (на чолі з колишнім прем'єром А. Суресом). Серед регіональних партій найбільший і, як правило, загально іспанський резонанс викликали поведінка і результати діяльності баскських і каталонських націоналістів [4].

У кінці травня 1986 р. спеціальна комісія ІСРП розробила виборчий путівник для координаторів виборчої кампанії. У ньому містилися ґрунтовні аргументи про позитивні результати діяльності уряду ІСРП за останніх 4 роки, а також інформація про потенційних суперників на виборах.

Свою виборчу кампанію лідер ІСРП почав у Валенсії, а виборча кампанія самої партії відкрилася в Мадриді на мітингу, де були присутні міністр культури Х. Солана, президент автономії Мадрида Х. Легуна та ін.

Соціалістична партія представила для майбутнього чотирирічного періоду серію виборчих обіцянок: стимулювати зростання економіки для

створення зайнятості; зменшити інфляцію, наближаючи її до інфляції Європейської Спільноти; сприяти збільшенню заробітної плати відносно передбаченої інфляції; надавати пенсії поза соціальним забезпеченням; гарантувати купівельну спроможність пенсій; розширити ще на два тижні декретну відпустку; удосконалювати юридичний режим розлучення; зменшувати військову присутність Сполучених Штатів в Іспанії; врешті-решт, торгувати з Об'єднаним Королівством на Гібралтарі.

Найбільш популярними, звичайно, були передвиборчі заходи лідерів ІСРП: Ф. Гонсалеса та А. Герра. Щодо своїх політичних опонентів, то лідер ІСРП був достатньо стриманим у своїх висловлюваннях. Зокрема, висловлюючи своє ставлення до Народного Альянсу Ф. Гонсалес заявив: «Я можу надати перевагу уряду стабільної більшості правих сил, ніж самотній слабкій політичній силі, що не здатна розв'язувати проблеми». Щодо політичних дебатів у прямому ефірі з лідером Народного Альянсу М. Фрагою, то на прес-конференції у Тенерифі Ф. Гонсалес висловив свою невпевненість в тому, що дасть на це згоду [5; 6].

За тиждень до виборів популярна іспанська газета «Ель Паіс» опублікувала інтерв'ю з Ф. Гонсалесом. Прем'єр-міністр проаналізував чотирирічний термін правління ІСРП. Вказав на перебіг великої кількості парламентських дискусій, чого не було раніше і на те, що ніколи ще голова уряду не перебував під таким парламентським контролем. Зауважив, що в політичному просторі існує дуже багато тиску, аби соціалісти не отримали більшість. На питання щодо майбутньої парламентської коаліції, то Ф. Гонсалес відповів, що не погодиться об'єднатися з жодною політичною силою [7].

На відміну від свого лідера, віце-президент ІСРП А. Герра, вже на відкритті двома мітингами своєї виборчої кампанії в Андалусії почав з різкої критики політичних опонентів, зокрема лідера Демократичного та Соціального Центру А. Суареса та голови Народного Альянсу М. Фраги.

Соціалістична партія Іспанії заявляла в засобах масової інформації, що «кампанія соціалістів полягає в поясненні громадянам особливостей управління соціалістів». В усіх провінціях, де виступали соціалістичні керівники, вони просили вотум довіри у тих, які проголосували за них в 1982 р. Приклад цього – прохання, яке робить Ф. Гонсалес у Валенсії, прохаючи «терпіння, щоб досягати прогресу Іспанії», ... «Європа, нові технології і сучасність».

Також ідея, яку соціалісти хотіли передати електорату, була узагальнена в центральному гаслі кампанії: «Хорошою дорогою!» Кандидати Соціалістичної партії неодноразово підкреслювали цю ідею, починаючи з Ф. Гонсалеса, який доводив, що «соціалістичний уряд направив Іспанію правильним шляхом», шляхом модернізації, а Іспанія перебуває в прогресі, якого соціалісти досягли.

Інша ідея, яку просувала Соціалістична, – образ стабільного уряду більшості. Майбутні успішні досягнення Іспанії, наполягали соціалісти, будуть можливі лише за умови наявності сильного уряду, уряду більшості.

З точки зору перспективи опозиції, що знаходилась праворуч від соціалістичної партії Іспанії, перший термін повноважень законодавчого органу соціалістичної більшості був відмічений спробою дати відповідь як на його переконливу перемогу в 1982 р., так і на розпад Союзу Демократичного Центру, на правління якого припав установчий період (1975–1982 рр.).

Як Народний Альянс, так і центристські партії починали з того, що результат вищезгаданих виборів був настільки аномальним результатом важкої політичної кризи, що дозволив соціалістичній партії Іспанії отримати опору декількох мільйонів центристських виборців, які не сумнівалися в тому, щоб знову проголосувати за неї, якби їм була запропонована приваблива альтернатива.

З такого тлумачення з'явилися декілька відмінних стратегій, і, можливо, несумісних між собою. З одного боку, НА постійно підтримував

концепцію «природної більшості», роблячи ставку на політику поміркованості усередині партії і зовнішніх об'єднань з іншими політичними групами, з наміром зайняти центральну позицію в правому політичному спектрі.

Відповідь консерваторів на абсолютну більшість соціалістичної партії Іспанії в подвоюванні своїх зусиль, щоб представлятися перед електоратом поміркованою і центристською альтернативою, не досягла своєї мети.

На своєму шостому національному конгресі, проведеному в січні 1984 р., НА визначив себе як «демократичну, ліберальну, консервативну, реформістську і міжкласову партію», тоді як її экс-спікер Ерреро де Міньон, визначався як наступник М.Фраги [8].

В жовтні 1985 р. лідери Народного Альянсу (М. Фрага), Демократичної Народної Партії (О. Альсага) та Ліберальної Партії (Хосе А. Сегурадо) підписали договір про створення Народної Коаліції (НК), метою якої було зміцнення конституційної та демократичної системи; захист західної моделі демократії, заснованої на християнському гуманізмі та вільній ініціативі; створення єдиної серйозної альтернативи бюрократичному соціалізму; сприяння політичній модернізації, яка передбачала черговість влади.

Навесні 1986 р. Народна Коаліція виступила з ініціативою «руху цензури» проти уряду Ф. Гонсалеса (виявлення недовіри), оскільки була вкрай невдоволена політикою соціалістів, особливо після підтримки постійності Іспанії в НАТО. Але після оголошення дострокових виборів стало зрозумілим, що цей рух втратив сенс [9].

Хоча лідер НК М. Фрага стверджував, що його політична сила готова до виборів, було очевидно, що в коаліції існує певне напруження, внутрішнє занепокоєння та відсутня політична програма. Незважаючи на це, в кінці квітня було створено комітет експертів, які повинні були керувати передвиборчою кампанією.

Права коаліція відмовилася в своїй програмі від попередніх проектів конституційної реформи, не порушувала питання про страту і не переглядала автономне структуроутворення держави.

Відносно економічної політики, консервативна програма містила ліберальний компонент із зменшенням податкового тягаря; приватизацію державних підприємств (в першу чергу тих, що конкурують з приватним сектором); скорочення суспільно-державних витрат, дефіциту бюджету та монополій держави на виробництво енергії, транспорту, комунікацій та інформації; зведення рівня інфляції до середньої величини ЄС; регулювання внутрішньої торгівлі; розширення і поглиблення ринку цінних паперів для спрощення отримання коштів новими підприємцями; створення і введення другої фондової біржі; координація валютної політики з бюджетною з метою скорочення витрат і заохочення заощаджень.

У соціальній сфері передбачалась лібералізація ринку праці, реформування соціального забезпечення, оскарження законодавства про аборт, регулювання і розширення системи страхування по безробіттю, узагальнення тимчасових укладень контракту як спосіб створювати зайнятість, приділення особливої уваги молодіжній зайнятості, сприяння змішаній зайнятості.

У військовій політиці виділялася повна інтеграція до військової структури НАТО, незважаючи на стриманість на минулому референдумі, модернізація військової служби; утвердження закону про Національну оборону.

Антитерористична політика зосередилася на необхідності посилювати спеціальні структурні підрозділи інформації та контррозвідки, проведення негайних акцій, які прийняла б Народна Коаліція в уряді в рамках програми перших 100 днів (спеціальний антитерористичний план).

Основна стратегія Народної Коаліції полягала в наступному: акцент на тому, що такі коаліції як Народна коаліція, знаходяться при владі

в більшості європейських держав (Австрія, Франція, Італія, ФРН, Португалія); в цих країнах не відбуваються катастрофи, ніщо не руйнується, як стверджують соціалісти; підтримується ідея сильної держави; Народна коаліція – єдина життєздатна альтернатива соціалістам; постійна критика соціалістичного уряду, який не дотримався передвиборчих обіцянок 1982 р.; ІСРП використовує у власних цілях іспанське телебачення та результати опитувань громадян; помірна критика опонентів, з якими коаліція має спільну ідеологію. Гаслом Народної Коаліції було «Щоб виходити вперед!»

Протягом всієї передвиборчої кампанії М. Фрага намагався зустрітися с Ф. Гонсалесом у прямому ефірі, проте останній так і не погодився на участь у дебатах, мотивуючи це бажанням уникнути провокаційних моментів. У відповідь на це, лідер Народної коаліції назвав Ф. Гонсалеса боягузом та відкрито звинуватив його у брехні [10].

Основними проблемами в критиці ІСРП зі сторони Народної Коаліції були зростання безробіття, збільшення національного боргу, питання національної безпеки, неефективне управління в сферах охорони здоров'я та освіти.

Мета Демократичного і Соціального центру на парламентських виборах 1986 р. полягала в тому, щоб протистояти абсолютній більшості ІСРП. «Наша партія не альтернатива соціалістичній партії Іспанії в структурі, а в програмі та ідеях», – уточнив А. Суарес. Він додав, що для сприяння політиці розуміння, партії центру не повинні сприяти абсолютній більшості жодній з політичних сил. «ДСЦ не встановить жодного постелекторального договору ні з якою політичною силою» [11].

Основний акцент в передвиборній кампанії ДСЦ зробив на фігурі свого лідера А. Суареса, який все ще сприймався як політик, що вдало провів країну від авторитаризму до демократії. У своїх виступах екс-прем'єр в основному критикував ІСРП за проамериканську позицію і невиконання передвиборних обіцянок, виступав за розрив двостороннього

договору з США і нагадував виборцям про свою діяльність на посаді глави уряду. Уся передвиборна кампанія ДСЦ була націлена також на те, щоб донести виборцям наступні ідеї: 1) ДСЦ – єдина партія центру; 2) ДСЦ – єдина партія, яка може позбавити ІСРП більшості. Крім того, лідер партії неодноразово висловлювався за проведення дебатів з Ф. Гонсалесом, в яких останній не бачив необхідності та сенсу.

Безробіття – перший пріоритет програми. Щоб розв'язати цю проблему було визначено дванадцять груп засобів, між якими: підтримка малого і середнього бізнесу, які породжують зайнятість; план інвестування в роботи з благоустрою інфраструктури – 500 000 мільйонів песет і зниження інфляції; фінансування і покращення соціальних виплат в поєднанні з суворою дисципліною в контролі поточних суспільно-державних витрат. Крім того, ДСЦ планував: прогрес управління в державному секторі, який повинен орієнтувати свою діяльність на стратегічні сектори, що не повинні залишатися в руках багатонаціональних підприємств; розвиток національної оборонної промисловості, щоб зменшити залежність від іноземних держав; реформування виборчого закону; скасування військового характеру для поліції і скорочення обов'язкової військової служби до трьох місяців [12].

Як вже було зазначено, комуністи були представлені двома політичними блоками: Платформою об'єднаних лівих та Комуністичною Єдністю. Це пояснювалось тим, що після невдачі на парламентських виборах в жовтні 1982 р., в яких КПІ втратила 19 з 23 мандатів, отриманих на попередніх виборах, С. Карільйо відмовився від посади генерального секретаря на користь Херардо Іглесіаса.

У жовтні 1985 р. з Комуністичної Партії Іспанії вийшов С. Карільйо і провів національну асамблею, на якій було присутньо 1700 делегатів, в результаті якої була створена виборча коаліція єврокомуністичної ідеології [13]. Так С. Карільйо очолив Комуністичну Єдність. 70 пропозицій було узагальнено в 15 розділах, в яких особливими пріоритетами були: боротьба

за мир, вихід Іспанії з військових комітетів НАТО; зайнятість, поліпшення умов життя трудящих, аграрна реформа, зміцнення синдикатів, захист державного сектору, увага до проблем молоді, освіти, культури, охорони здоров'я і реформ в таких інституціях як адміністрування, правосуддя, Збройні сили та органи безпеки (поліція) [14].

27 квітня 1986 р. КПІ на чолі з Х. Іглесіасем підписали угоду про створення виборчої коаліції Платформи Об'єднаних Лівих (ОЛ) з Комуністичною Партією Народів Іспанії (І.Галлего), Гуманістичною партією Іспанії, Карлістською партією, Прогресивною Федерацією, Лівими Республіканцями, Об'єднаною Соціалістичною Партією Каталонії, Союзом Лівих Каталонії, Партією Соціалістичної Дії. Лідером коаліції було обрано Х. Іглесіаса [15; 16]. Як зазначалося у договорі, метою Об'єднаних Лівих було «повернення надії іспанців на мир і нейтралітет, забезпечення всіх роботою та освітою, поширення демократії». 29 квітня ця політична сила була зареєстрована Виборчими центральними зборами для участі в парламентських виборах [17; 18].

У виборчій програмі ОЛ містились наступні положення: вихід Іспанії з НАТО; завершення військового договору від 2 липня 1982 з США; реформа і модернізація Збройних сил; стримування військових витрат; розвиток автономного процесу; схвалення статутів автономії для Сеути та Мелільї; ухвалення основного плану економічних заходів і робіт по благоустрою, програмі зайнятості; розвиток виборчого законодавства, положень про місцевий режим (більше автономії, більше децентралізації); інформаційний плюралізм в публічних засобах масової інформації [19].

Об'єднані Ліві зробили акцент своєї передвиборчої кампанії на наступних моментах: 1) їхня політична сила є опозицією зліва ІСРП, 2) пропагування нових прогресивних ідей; 3) критика ІСРП та Народної Коаліції за насаджування двопартійної системи; 4) критика уряду за центристську позицію в економічній сфері та зсув вправо у зовнішній політиці, зокрема проамериканську позицію [20]. Ця політична сила

представила своє гасло «Треба!» (демонстрація необхідності цієї коаліції в політичному житті країни), а в кінці кампанії гасло «Нас почують!» Кампанія ОЛ була мало персоналізованою.

Основна ж стратегія Комуністичної Єдності С. Карільйо полягала в активній критиці уряду ІСРП (за невиконання передвиборчих обіцянок 1982 р. та за зсув політики вправо) та своїх колишніх однодумців з Платформи Об'єднаних Лівих (за руйнування КПІ та істинних комуністичних ідей). Так, зокрема, С. Карільйо на початку своєї виборчої кампанії в Севільї заявив, що голосувати за Об'єднаних Лівих – це означає поховати комунізм. Основним гаслом цієї політичної сили було «Комуністи!», метою якого було привернути увагу прибічників комуністичних ідей.

Отже, на парламентських виборах 1986 р. комуністи були представлені двома політичними блоками: Платформою об'єднаних лівих на чолі з Х. Іглесіасем (ОЛ) та Комуністичною єдністю на чолі з С. Карільйо, що ускладнювало вибір громадян.

Великі регіональні політичні партії представили найбільші історичні області країни: Каталонію (Конвергенція і Союз), Країну Басків (Баскська націоналістична партія) та Галісію (Галісійська коаліція).

Зважаючи на відмову А. Суареса укладати угоду з іншими політичними силами, передбачувана центристська альтернатива ІСРП не з'явилася з партії, що існувала на державному рівні, як ДСЦ. Вона була сформована в Каталонії М. Рокой, офіційним представником каталонської меншості в Конгресі Депутатів. У лютому 1983 р. він оголосив про свій намір завоювати політичний центр за допомогою створення федерації центристських партій регіонального рівня.

У січні 1986 р. М. Рока був офіційно призначений главою комітету об'єднання Демократичної конвергенції Каталонії і Демократичної реформістської партії (Конвергенція і Союз). Обидві політичні сили зобов'язалися розробити спільну програму для участі в

парламентських виборах 1986 р., і представити загального кандидата на головування уряду Іспанії. Кампанія реформістів була почата під девізом «Врешті-решт, альтернатива».

М. Рока «вважав правильним» виборчий девіз соціалістичної партії Іспанії («Хорошим шляхом»), але іронізував: «Ми пропонуємо короткий прямий шлях, який швидший». Реформістський лідер представив 28 травня 1986 р. в Мадриді кампанію партії з девізом «Інший спосіб робити Іспанію!».

Головними цілями програми були скорочення рівня безробіття і рівня інфляції до середнього рівня європейських країн, лібералізація економіки. Також реформісти пропонували для цього нову орієнтацію для податкової і кредитної політики, пом'якшення трудового законодавства і скорочення соціального забезпечення. Між тим, вони пропонували просування мережі соціальних служб «у сфері сім'ї, дитинства і старості», «збільшувати удвічі виплати для інвалідів», оновлення пенсій по старості.

Конвергенція і Союз (КіС) здійснювала передвиборну кампанію під гаслом «Свіже повітря в уряд».

Баскська націоналістична партія (БНП) на момент виборів знаходилась в стані розколу. Програма партії вмістила заходи щодо компенсації втрат в результаті інтеграції металургійного та риболовного секторів, що суттєво вплинуло на Країну басків; створення інформаційних інстанцій в парламенті; створення каналів прямої участі автономій в секторних комітетах Брюсселя.

Галісійська Коаліція, що об'єднала реформістські сили Галісії, також знаходилася в стані розколу через розбіжності консервативних і прогресивних секторів відносно формування списків кандидатів для участі в парламентських виборах. Галісійська Коаліція виступала з девізами «Зробимо, щоб нас шанували!» і «Зробимо, щоб нас почули!».

Інші іспанські партії, що знаходились в меншості, вели свою виборчу боротьбу проти двопартійності [21].

Очікувані дебати між лідерами найбільших політичних сил так і не відбулись.

22 червня 1986 р. відбулись загальнонаціональні вибори. ІСРП знову отримувала абсолютну більшість – 44,2 % голосів. Хоча вона і отримала абсолютну більшість, у загальній кількості, Соціалістична партія втратила в цих виборах мільйон голосів. Народна Коаліція здобула підтримку 26% громадян, Демократичний та Соціальний Центр отримав 9,2 % голосів, Конвергенція та Союз – 5 %, Об'єднані Ліві – 4,6 %, Баскська Націоналістична Партія – 1,5 % [22]. За результатами виборів ІСРП сформувала новий уряд, який очолив Ф. Гонсалес.

Якщо вибори 1982 р. ознаменували собою зміну влади (соціалісти відтіснили від влади центристів), то вибори 1986 р. засвідчили правильність обраного курсу розвитку країни.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. Годлевська В. Ю. Проблема баскського тероризму в період правління Іспанської соціалістичної робітничої партії (1982–1996 рр.) / В. Ю. Годлевська // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського. Серія: історія. Збірник наукових праць. — Вінниця, 2009. — Вип. XVI. — С. 176–180.
2. Годлевська В. Ю. Військова реформа та її роль в утвердженні демократичного режиму в Іспанії (1982–1996 рр.) / В. Ю. Годлевська // Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету. — Запоріжжя: ЗНУ, 2012. — Вип. XXXIV. — С.220 –225.
3. Годлевська В. Ю. Реформа системи освіти в умовах консолідації демократичного режиму в Іспанії / В. Ю. Годлевська // Україна–Європа–Світ. Міжнародний збірник наукових праць. Серія: Історія, міжнародні відносини. — Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2013. — Вип. 12. — С. 98–106.

4. Годлевська В. Ю. Формування партійної системи Іспанії в умовах консолідації демократичного режиму (1982–1996 рр.) / В. Ю. Годлевська // Історичні і політологічні дослідження. — Донецький національний університет, 2013. — № 3 (53). — С. 302–310.
5. Diez A. Felipe González: "Prefiero un Gobierno de mayoría estable de derechas que uno débil" / Anabel Diez, Enviada Especial // El País. — 2 de junio de 1986.
6. González considera "poco probable" su debate con Fraga" // El País. — 9 de junio de 1986.
7. Jauregui F. Felipe González: "Es mucha la presión para que no tengamos la mayoría" / Fernando Jauregui // El País. — 15 de junio de 1986.
8. Powell Ch. España en democracia. 1975 – 2000 / Ch. Powell. — Barcelona : Plaza Janez, 2001. — P. 417.
9. AP reconoce que su moción de censura "ha perdido sentido" // El País. — 22 de abril de 1986.
10. Genís J. Fraga dice que González está "moralmente" obligado a debatir con él en televisión / Joaquim Genís // El País. — 31 de mayo de 1986.
11. Suárez descarta en Barcelona cualquier acuerdo con el Partido Reformista // El País. — 23 de abril de 1986.
12. Jáuregui F. El programa del CDS distancia sensiblemente las posiciones de Adolfo Suárez de las de Roca / Fernando Jáuregui // EL País. — 24 de mayo de 1986.
13. González Ibañez J. Carrillo comienza a construir su nuevo partido / Juan González Ibañez // El País. — 18 de octubre de 1985.
14. Carrillo afirma que Unidad Comunista no se dedica a hacer una anticampaña // El País. — 24 de mayo de 1986.
15. Documento del Acuerdo Político que fundó Izquierda Unida. — Madrid, 27 de abril de 1986.

16. Constitución de Izquierda Unida como fuerza política alternativa. Bases de acuerdo para la constitución de la plataforma de la Izquierda Unida. — Madrid, 27 de abril de 1986.
17. González Ibañez J. El partido de Gallego acepta iniciar un proceso para su integración en el PCE / Juan Gonzalez Ibañez // El Pais. — 26 de abril de 1986.
18. La constitución de la plataforma Izquierda Unida se firmó sin la participación de Carrillo // El Pais. — 30 de abril de 1986.
19. Izquierda Unida. Programas y campañas electorales. Режим доступа: <http://izquierda-unida.es/documentos>
20. Iglesias: "González ha dilapidado su bagaje de izquierdas" // El Pais. — 13 de junio de 1986.
21. Los minoritarios luchan contra las variadas versiones del bipartidismo // El Pais. — 30 de mayo de 1986.
22. Powell Ch. España en democracia. 1975 – 2000 / Ch. Powell. — Barcelona : Plaza Janez, 2001. — С. 423, 424.

Годлевська Валентина *Загальнонаціональні вибори 1986 р. в Іспанії – безперервність змін*

В статті аналізується виборча кампанія провідних політичних сил різного спектру: представлений огляд їх програм, особливості політичних стратегій. Парламентські вибори 1986 р. в Іспанії засвідчили правильність обраного курсу розвитку країни, оскільки перемогу вдруге в післяфранкістський період отримали соціалісти.

Ключові слова: демократія, демократизація, перехідний період, консолідація, політичний режим, вибори, партійна система.

Годлевская Валентина *Общациональные выборы 1986 г. в Испании – непрерывность изменений*

В статье анализируется избирательная кампания ведущих политических сил различного спектра: представлен обзор их программ, особенности политических стратегий. Парламентские выборы 1986 г. в Испании показали правильность выбранного курса развития страны, поскольку победу во второй раз в послефранкистский период получили социалисты.

Ключевые слова: *демократия, демократизация, переходный период, консолидация, политический режим, выборы, партийная система.*

Hodlevskay Valentina *The national elections of 1986 in Spain – continuity changes*

After the inaugural period, which lasted from the death of F. Franco (November 1975) up to October 1982, in Spain began a period of consolidation of democracy.

Within four terms, from 1982 to 1996 in Spain was rule by the Spanish socialist workers ' party. Parliamentary elections in 1986 has shown the correctness of the chosen course of development of the country, as a victory for the second time received the socialists. The article analyzes the electoral campaign of the leading political forces of different spectrum: presents an overview of their programs, particularly political strategies.

At the time of the elections in the country were already two leading political forces that fought for power: the Spanish socialist workers party and the right-wing party national coalition. The centrist forces represented by the Democratic and Social Centre (national party) and Convergence and Union (regional party of Catalonia). the Communists were represented by two political blocks: the Platform of the United left and Communist unity, making it difficult the choice of the citizens.

In an election that took place on 22 June 1986, won by the Spanish socialist workers party (44,2 %). The Popular Coalition has received the support of 26% of citizens, Democratic and Social Center was 9.2 % of the vote,

Convergence and Union – 5 % (18 and 8 seats), the United Left – 4,6 %, Basque nationalist party – 1,5 %.

If the elections of 1982 marked the shift of power, the election of 1986 showed the correctness of the chosen course of development of the country.

Keywords: *democracy, democratisation, a transition period, consolidation, a political mode, elections, party system.*